

पठतु संस्कृतम्
कोविदः

एप्रिल् २९, २०२३

पाठः ७

अङ्काः १००

1) अधो दत्तानां विग्रहवाक्यानां समस्तपदं समासनाम च लिखत । (२०)

- a. गुणिनः सेवा
- b. पाणी च पादौ च एतेषां समाहारः
- c. उत्तमः सखा
- d. मतिम् अनतिक्रम्य
- e. दीर्घा च असौ रज्जुः च
- f. कुसुमकोमलम्
- g. पुरुषः ऋषभः इव
- h. न विद्यते वस्त्रं यस्य सः
- i. भूमे गुणः
- j. मुखं च नासिका च अनयोः समाहारः

2) अधो दत्तानां समस्तपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम च लिखत । (२०)

- a. सुन्दरबाहुः
- b. अनश्वः
- c. संस्कृतभाषा
- d. पुण्यक्षेत्रम्
- e. कर्णार्जुनौ
- f. महाराजः
- g. दिक्पालाः
- h. पुष्पवृष्टिः
- i. ग्रन्थकोटिभिः
- j. नष्टपुस्तका

3) उचितं गुरु-लघु-चिह्नम् अङ्कयत, गणनाम् च लिखत । (१०)

चिह्नम्

गणनाम्

उदा:- माधवः

- u -

रगणः

- a. लिखति
- b. परीक्षा
- c. विनयः
- d. क्रीणीवः
- e. प्रणम्य
- f. जानासि
- g. ननान्दा
- h. भरणी
- i. शङ्करः
- j. कर्तरी

4) एकपदेन उत्तरं लिखत (१०)

- a. विदर्भदेशस्य राजधानी का ?
- b. हंसेन दमयन्ती किम् उक्तम् ?
- c. दमयन्ती किमर्थं कृशा जाता ?
- d. विवाहः कथं निर्वर्तनीयः इति मन्त्रिणः अवदन् ?
- e. भारवेः काव्ये विशेषः कः ?
- f. नारदः कुत्र गतवान् ?
- g. नारदेन सह कः आसीत् ?
- h. यागशतेन का लभ्यते ?
- i. के दमयन्तीं वशीकर्तुं भूमिं प्रति प्रस्थिताः ?
- j. नलः कथं दमयन्तीसमीपं गतवान् ?

3) पदविवरणं (अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि) लिखत । (५)

- a. बभाषे
- b. अल्पस्य
- c. शकलानि
- d. वपुः
- e. प्रतिभासि

4) वाक्यं साधु / असाधु इति लिखत । (५)

- a. सज्जनानां सहवासः पापं निवारयति ।
- b. मेघदूततः दूतकाव्यानाम् आरम्भः जातः ।
- c. 'हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः' इति माघस्य वाक्यम् ।
- d. भूतेश्वरपार्श्ववर्ती राजा दिलीपः ।
- e. भारविः माघस्य अनन्तरकालीनः।

5) परस्परसम्बद्धान् मेलयत (५)

a. हंससन्देशः	जम्बूकविः
b. गाथासप्तशतीः	वेदान्तदेशिकः
c. चन्द्रदूतम्	जगन्नाथः
d. भामिनीविलासः	कालिदासः
e. ऋतुसंहारः	हालराजः

6) उत्तरं लिखत (२ + ३ = ५)

- यमाताराजभानसलगम् - एतस्य प्रयोगः कुत्र कथं च भवति ?
- द्वयोः खण्डकाव्ययोः नामनी, तयोः विवरणं च लिखत ।

7) सूक्तेः अर्थः लिखत । (२)

यद्यदाचरति श्रेष्ठः तत्तदेवेतरो जनः ।

8) सुभाषितस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत । (३)

किं चन्द्रमाः प्रत्युपकारलिप्सया करोति गोभिः कुमुदावबोधम् ।
स्वभाव एवोन्नतचेतसां सतां परोपकारव्यसनं हि जीवितम् ॥

9) श्लोकस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत
एकस्य समस्तपदस्य विग्रहवाक्यं च लिखत । (५)

भूतानुकम्पा तव चेदियं गौरेका भवेत्स्वस्तिमती त्वदन्ते ।
जीवन्पुनः शश्वदुपप्लवेभ्यः प्रजाः प्रजानाथ पितेव पासि ॥

10) संसन्दर्भं संस्कृतभाषया विवृणुत (३)

भवान् अस्माकं दूतकार्यं करोतु ।

11) अधोदत्त-ग्रन्थकारस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत । (३)

कालिदासः

12) अधोदत्त-विषयमधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लिखत । (४)

खण्डकाव्यं दूतकाव्यं च ।